

آیت‌الله حسینی بوشهری در همایش کتاب سال حوزه

زمینه‌سازی برای تولید محتوای مسئله‌محور رسالت کلیدی کتاب سال حوزه است

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با تأکید بر نقش علم و کتاب در تقویت فرهنگ و تلاش برای حل مسائل جامعه گفت: رسالت کلیدی همایش کتاب سال حوزه باید تلاش هر چه بیشتر و بهتر در راستای زمینه‌سازی برای تولید محتوای مسئله‌محور باشد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله سید هاشم حسینی بوشهری، در بیست‌وهفتمین همایش «کتاب سال حوزه» که در مدرسه علمیه امام موسی کاظم (ع) برگزار شد، بر اهمیت استمرار فعالیت‌های علمی حوزه و جایگاه مهم کتاب به عنوان ابزار مقابله با جهل و ارتقای فرهنگ جامعه تأکید کرد.

وی همچنین ضمن تجلیل از حماسه‌سازی ملت ایران در راهپیمایی ۲۲ بهمن امسال، گفت: امیدواریم ملت وفادار ایران بتواند راه نرفته را با شتاب بیشتری ادامه دهد و مسیر منتهی به ظهور حضرت ولی عصر (ع) را استوارانه پیگیری کند.

تقدیر از دست‌اندرکاران و استمرار حرکت علمی حوزه

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم از تلاش‌های دست‌اندرکاران «کتاب سال حوزه» و «نهمین جشنواره مقالات حوزه» تقدیر کرد و گفت: این حرکت علمی ارزشمند امروز به بیست‌وهفتمین دوره خود رسیده و علاوه بر آن، نهمین همایش جشنواره مقالات نیز برگزار می‌شود که نویدبخش آینده‌ای روشن برای حوزه و حوزویان است. وی از مدیر حوزه‌های علمیه آیت‌الله علیرضا اعرافی، معاون پژوهش حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی، و نیز دبیر علمی کتاب سال، حجت‌الاسلام والمسلمین ابزیدی، به خاطر تلاش‌های مستمرشان تقدیر کرد.

اهمیت ثبت و نگارش علم

آیت‌الله حسینی بوشهری همچنین با نقل سخن امیرالمؤمنین (ع)

درباره اهمیت کتاب و علم، بیان داشت: علم و دانش مانند شکار است؛ اگر آن را به رشته تحریر در نیاریم، فرار خواهد کرد. امروز هر دانشی که دارید، در عرصه‌های مختلف علمی به رشته تحریر درآورید تا برای آیندگان ماندگار شود.

وی افزود: مطالعه کتاب، آرامش‌بخش است و هر کس با کتاب آرامش پیدا کند، هیچ آرامشی را از دست نداده است. این رسالت بزرگی است که انبیا و اولیای الهی همواره برای تقویت بنیه فرهنگی و فکری جامعه دنبال کرده‌اند.

بزرگداشت چهره‌های علمی و اخلاقی حوزه

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در ادامه به بزرگداشت شخصیت‌های علمی حوزه از جمله مرحوم حضرت آیت‌الله سید محمدباقر صدر و آیت‌الله فیاضی پرداخت و گفت: این دو بزرگوار، از ستارگان درخشان حوزه‌های علمیه ما هستند؛ یکی نجف را نورانی کرد و دیگری حوزه علمیه قم را با علم و تواضع خود ممتاز ساخت. انتخاب این شخصیت‌ها برای همایش، اقدامی ارزشمند است.

وی بر ضرورت حمایت از ناشران و مولفان حوزه تأکید کرد و نسبت به مشکلات چاپ کتاب در داخل کشور هشدار داد: مشکلات اقتصادی و محدودیت چاپ باعث می‌شود برخی مولفان کتاب‌های خود را در خارج از کشور چاپ کنند، که این آثار بعدها به نام کشور دیگر ثبت می‌شود. لازم است مسئولان فرهنگی تدابیر لازم برای تسهیل چاپ و انتشار آثار حوزه اتخاذ کنند.

کتاب سال حوزه، ابزار حل مسئله و پاسخ به نیازهای جامعه

آیت‌الله حسینی بوشهری، هدف اصلی برگزاری همایش کتاب سال حوزه را فراتر از جایزه دادن به آثار علمی برشمرد و افزود: کتاب و مقاله باید بتوانند مسائل واقعی جامعه و نظام اسلامی را حل کنند. حوزه ما امروز مسئولیت سنگین تری دارد و باید با تولید آثار علمی، مسائل فقهی، اقتصادی، بانکی و اجتماعی کشور را پاسخ دهد. وی با اشاره به تجربه تاریخی استعمارگران در استفاده از چاپخانه‌ها برای ترویج افکارشان خاطرنشان کرد: حوزه باید در این عصر، با روش‌های روزآمد و کارآمد، نقش‌آفرینی علمی و فرهنگی خود را در برابر شبهات و تهاجمات دشمنان تقویت کند.

رونمایی از سامانه «گفت‌وگوی هوشمند با کتاب»

رئیس مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) با بیان این‌که هوش مصنوعی تحولی عمیق در پژوهش‌های علوم اسلامی ایجاد کرده است، از رونمایی «سامانه گفت‌وگوی هوشمند با کتاب» در مراسم اختتامیه همایش کتاب سال حوزه خبر داد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسین بهرامی طی سخنانی در این همایش، ضمن قدردانی از برگزارکنندگان این همایش به‌ویژه به دلیل گنجاندن برنامه رونمایی از سامانه «گفت‌وگوی هوشمند با کتاب» در این مراسم، به تشریح تحولات فناورانه در عرصه پژوهش‌های علوم اسلامی پرداخت.

وی با اشاره به تبدیل «جستجوهای دستی» به «گفت‌وگوهای هوشمند»، ویژگی مهم سامانه‌های جدید را مستند بودن پاسخ‌ها به منابع دانست و اظهار کرد: سامانه گفت‌وگو با کتاب که امروز رونمایی می‌شود، حدود ۱۳۸ هزار جلد کتاب دست‌چین شده علوم اسلامی را در بر می‌گیرد و تقریباً تمام رشته‌های علوم اسلامی را پوشش می‌دهد.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه اعلام کرد

مشارکت بیش از ۱۵۰۰ پژوهشگر در بیست‌وهفتمین همایش کتاب سال حوزه

حجت‌الاسلام والمسلمین فرهاد عباسی، معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، در نشست خبری اختتامیه بیست‌وهفتمین همایش کتاب سال حوزه و نهمین جشنواره مقالات علمی حوزه گفت: مشارکت پژوهشگران حوزوی در فرآیند تولید آثار در بیست‌وهفتمین دوره همایش کتاب سال حوزه بسیار گسترده بود و این رویداد را می‌توان نماد پویایی علمی و نشانگر ارتباط فعال حوزه‌های علمیه با مسائل روز جامعه دانست.

وی در ادامه اظهار کرد: آنچه امروز از علم، معرفت و استقلال علمی در کشور وجود دارد، مرهون جانفشانی‌ها، مجاهدت‌ها و راهبری‌های شهدا و بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی است و وظیفه ما قدردانی از این نعمت بزرگ الهی است.

رئیس شورای علمی بیست‌وهفتمین دوره همایش کتاب سال حوزه با قدردانی از حضور اصحاب رسانه در این نشست، هدف از برگزاری آن را تبیین ابعاد علمی و اجتماعی این همایش عنوان کرد و گفت: این نشست بهانه‌ای است برای ارج نهادن به مشارکت بیش از ۱۵۰۰ نفر از صاحبان قلم و اندیشه حوزوی که در فرآیند تولید علم نقش‌آفرینی کرده‌اند و تلاش‌های علمی آنان شایسته انعکاس گسترده در جامعه علمی و نخبگانی کشور است. حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی با اشاره به جایگاه مهم حوزه‌های علمیه در تولید علم اظهار داشت: حوزویان سهم بسزایی در تولید علوم دینی، اسلامی و انسانی در سطح کشور دارند؛ این تولیدات علمی گاه در قالب فعالیت‌های پژوهشی سازمان‌یافته در مؤسسات و مراکز علمی انجام می‌شود و گاه حاصل تلاش‌های فردی طلاب و پژوهشگران حوزوی است که به‌صورت مستقل به تولید کتاب و مقاله علمی می‌پردازند.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه با اشاره به آمار آثار رسیده به دبیرخانه بیست‌وهفتمین همایش کتاب سال حوزه تصریح کرد: با وجود استقبال قابل توجه پژوهشگران، برآورد ما نشان می‌دهد که آثار رسیده تنها حدود ۶۰ درصد از کل تولیدات علمی حوزویان را شامل می‌شود و برخی پژوهشگران به دلایل مختلف از جمله تواضع علمی، در این فرآیند شرکت نکرده‌اند.

ضرورت مسئله‌محوری و هدفمندی در پژوهش‌های حوزه
رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به نویسندگان و پژوهشگران حوزه توصیه کرد: پیش از نوشتن کتاب، مسئله‌ای را که قصد پاسخ به آن را دارید شناسایی کنید. بررسی کنید که آیا مسئله‌ای اساسی و بنیادین است یا زودگذر، و سپس با روش علمی مناسب، پاسخ کاربردی ارائه دهید.
آیت‌الله حسینی بوشهری افزود: کتاب سال حوزه باید سنگر پاسداری از ارزش‌ها و پاسخگو به نیازهای نظام، جامعه و حوزه باشد و با تولید محتوای مسئله‌محور، نقش مؤثر در ارتقای سطح فرهنگی و علمی کشور ایفا کند.

وی در پایان گفت: خداوند متعال، حوزه‌های علمیه و مؤلفان و اندیشمندان حوزوی را در مسیر ترویج علم و فرهنگ استوار بدارد تا این عزیزان به حول و قوه الهی، زمینه‌ساز ظهور منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله الاعظم (ع) باشند.

فیزیک، فلسفه علوم پایه و مباحث میان‌رشته‌ای، شاهد شکل‌گیری جریان‌های علمی مؤثر و صاحب‌نظران برجسته باشیم.

ثبت ۱۳۵ هزار اثر در سامانه محققان حوزه

مدیر حوزه‌های علمیه کشور در ادامه، با اشاره به راه‌اندازی و توسعه «سامانه محققان و پژوهشگران حوزه» گفت: در حال حاضر ۲۴ هزار و ۳۶۰ نفر از حوزویان در این سامانه دارای پرونده فعال هستند و بیش از ۱۳۵ هزار اثر علمی در آن ثبت و اثرسنجی شده است.

امام جمعه قم افزود: نظام رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی که طی سال‌های گذشته طراحی و اجرایی شده، می‌تواند زمینه‌ساز سامانه‌های منظومه‌ای منسجم از فعالیت‌های پژوهشی در حوزه باشد.

حمایت از «محققان درون حوزه‌ای» در طرح هدفمندی

آیت‌الله اعرافی با اشاره به اجرای «طرح هدفمندی» در حوزه‌های علمیه، تصریح کرد: در این طرح، علاوه بر اساتید تمام‌وقت، عنوان «محقق درون‌حوزه‌ای» نیز به رسمیت شناخته شده است؛ یعنی پژوهشگرانی که در درون نظام حوزه به تولید علم می‌پردازند و در نهادهای دیگر استخدام نشده‌اند.

وی ادامه داد: در حال حاضر حدود ۱۰۰ تا ۲۰۰ نفر مشمول این حمایت‌ها شده‌اند و از برخی خدمات و تسهیلات بهره‌مند می‌شوند. این اقدام، گامی در جهت تقویت هویت پژوهش در سنت اصیل حوزوی است.

حمایت از پروژه‌های مورد نیاز نظام

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، با اشاره به راه‌اندازی دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی مورد نیاز نظام، گفت: این دبیرخانه طی دو تا سه سال اخیر فعال شده و تاکنون بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ طرح و پروژه را که مبتنی بر نیازهای دستگاه‌های مختلف کشور بوده، مورد حمایت قرار داده است.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه توضیح داد: در این سازوکار، موضوعات مورد نیاز دستگاه‌ها احصا و به مراکز یا شخصیت‌های علمی حقیقی و حقوقی ارجاع می‌شود تا پس از پژوهش، نتایج آن در اختیار نهادهای مربوط قرار گیرد.

تأثیرگذاری حوزه در اصلاح لوايح و اسناد

آیت‌الله اعرافی همچنین به نقش حوزه در بررسی و اصلاح اسناد و لوايح کشور اشاره کرد و گفت: طی پنج تا شش سال اخیر، حدود ۱۵ مورد از لوايح، قوانین یا اسناد مهم با ورود کارشناسی حوزه مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفته که در برخی موارد، متن یک لایحه یا سند به‌طور کامل تغییر یافته است.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور در پایان، با تأکید بر لزوم افق‌گشایی در عرصه پژوهش‌های حوزوی، ابزار امیدواری کرد: با هم‌افزایی نخبگان و برنامه‌ریزی دقیق، طرح‌های راهبردی حوزه در حوزه علم‌سنجی، ارزیابی آثار دینی و تقویت پژوهش‌های مسئله‌محور به مرحله اجرا و تثبیت برسد.

آیت‌الله اعرافی مطرح کرد

راه‌اندازی نظام «علم‌سنجی علوم اسلامی» و «کتاب سال دین» با محوریت حوزه

از انقلاب اسلامی اشاره کرد و گفت: در سه دهه اخیر، حدود ۵۰ رشته تخصصی علوم اسلامی در دانشگاه‌ها شکل گرفته که تاکنون نزدیک به ۱۰۰ هزار فارغ‌التحصیل داشته و هم‌اکنون نیز حدود ۱۰۰ هزار دانشجو در این رشته‌ها مشغول تحصیل هستند.

عضو فقهای شورای نگهبان افزود: این رشته‌ها در حوزه‌هایی همچون فقه، کلام، حدیث، تفسیر و دیگر شاخه‌های علوم اسلامی تعریف شده‌اند؛ درحالی‌که پیش از طراحی «درختواره علوم حوزوی»، تعداد رشته‌های رسمی حوزه بسیار محدودتر بود.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، با بیان اینکه در درختواره جدید علوم حوزوی، حدود ۴۰۰ قلمروی علمی در مقاطع مختلف طراحی شده که نزدیک به ۱۰۰ مورد آن در حال اجراست، اظهار کرد: گسترش رشته‌های علوم اسلامی در دانشگاه‌ها، فرصت مهمی برای تعمیق دانش دینی است؛ هرچند نیازمند تأمل و برنامه‌ریزی راهبردی نیز هست.

تحصیل حوزویان در علوم انسانی و پایه

وی به حضور حوزویان در رشته‌های مختلف دانشگاهی اشاره کرد و گفت: حدود ۱۰ هزار نفر از حوزویان در سال‌های اخیر در رشته‌های متنوعی از علوم انسانی تا علوم پایه و حتی رشته‌های فنی و فناوری به تحصیل پرداخته یا مشغول تحصیل‌اند. این روند، ظرفیت ارزشمندی برای پیوند میان دانش حوزوی و علوم جدید ایجاد می‌کند.

آیت‌الله اعرافی تصریح کرد: اگر نقشه راهی جامع در این زمینه طراحی شود، می‌توان انتظار داشت در حوزه‌هایی مانند فلسفه

مدیر حوزه‌های علمیه کشور بر ضرورت طراحی و اجرای نظام علم‌سنجی در قلمرو علوم اسلامی و راه‌اندازی «کتاب سال دین» با تولید حوزه تأکید کرد و این دو طرح را از ایده‌های راهبردی و زمین‌مانده حوزه دانست.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور در نشست صمیمی با برگزارندگان بیست‌وهفتمین همایش کتاب سال حوزه که در مدرسه امام موسی کاظم (ع) برگزار شد، یکی از ایده‌های مهم را ایجاد نظام «علم‌سنجی در علوم اسلامی» عنوان کرد و گفت: امروز در کشور سازوکارهایی برای ارزیابی و رتبه‌بندی کتاب‌های دینی وجود دارد؛ اما آنچه جای آن خالی است، سنجش علمی و رتبه‌بندی تولیدات علمی در حوزه علوم اسلامی با محوریت خود حوزه‌های علمیه است.

وی با تأکید بر اینکه، حوزه کانون تولید علم دین و معارف الهی است، افزود: حوزه باید شاخص‌ها و نظام رتبه‌بندی خاص خود را در قلمروی علوم اسلامی طراحی و اجرا کند؛ همان‌گونه که در جهان، نظام‌های رتبه‌بندی علمی در حوزه‌های مختلف وجود دارد، در قلمروی علوم اسلامی نیز این امر باید با ابتکار و مدیریت حوزه سامان یابد.

آیت‌الله اعرافی تصریح کرد: مقدمات این طرح در دوره‌های گذشته پیگیری شده و طرح اولیه آن نیز تهیه شده است؛ اما هنوز به مرحله تحقق نهایی نرسیده و امیدواریم در این دوره، با آماده‌سازی نهایی و اخذ مصوبات لازم از شورای عالی حوزه، امکان اجرای آن فراهم شود.

«کتاب سال دین» فراتر از کتاب سال حوزه

وی از ایده «کتاب سال دین» به‌عنوان طرحی مکمل و در عین حال مستقل یاد کرد و گفت: در این طرح، حوزه‌های علمیه به ارزیابی آثار دینی در سطحی فراتر از مرزبندی‌های حوزه و دانشگاه و حتی ایران و غیرایران خواهند پرداخت. این اقدام می‌تواند به مرجعیت علمی حوزه در عرصه تولیدات دینی کمک کند.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، با اشاره به گستردگی این دو پروژه، خاطرنشان کرد: علم‌سنجی در علوم اسلامی و کتاب سال دین، هر دو از طرح‌های کلان و راهبردی حوزه هستند که نیازمند طراحی دقیق، اجماع نخبگانی و پشتوانه ساختاری مناسب‌اند.

گسترش رشته‌های علوم اسلامی در دانشگاه‌ها

آیت‌الله اعرافی به تحولات ساختاری در حوزه علوم اسلامی پس